

บทที่ 4 กฎหมายเกี่ยวกับการบัญชี

กฎหมายเกี่ยวกับการบัญชีฉบับปัจจุบันคือประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 285 เรื่อง การบัญชี มีจำนวน 32 ข้อ โดยแบ่งการศึกษาออกดังนี้ คือ

1. ประวัติความเป็นมา

เมื่อมีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในปี พ.ศ.2472 ได้กำหนดให้ธุรกิจการค้าในรูปบริษัท จำกัด ต้องจัดทำบัญชีโดยกรรมการเป็นผู้มีหน้าที่จัดทำ ดังที่ปรากฏในมาตรา 1168 ความว่า

“ในอันที่จะประกอบกิจการของบริษัทนั้น กรรมการต้องใช้ความเอื้อเพื่อ สอดส่องอย่างบุคคลค้าขายผู้ประกอบด้วยความระมัดระวัง

ว่าโดยเฉพาะกรรมการต้องรับผิดชอบร่วมกันในประการต่างๆ ดังจะกล่าวต่อไปนี้เป็นคือ

- (1) การใช้เงินค่าหุ้นนั้น ได้ใช้กันจริง
- (2) จัดให้มีและรักษาไว้ให้เรียบร้อย ซึ่งบรรดาสมุดบัญชีและเอกสารที่กฎหมายกำหนดไว้”

อย่างไรก็ตาม กฎหมายมาตรานี้ไม่ได้บัญญัติถึงรายละเอียดว่าต้องจัดทำบัญชีอะไรบ้าง นอกจากนี้ธุรกิจในรูปแบบห้างหุ้นส่วน หรือการค้าของบุคคลธรรมดาที่ไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายบังคับ ให้จัดทำบัญชีเหมือนอย่างบริษัทจำกัด ดังนั้น บุคคลธรรมดา หรือห้างหุ้นส่วนอาจไม่ทำบัญชีก็ได้ หรือถ้าทำก็ไม่ได้มาตรฐาน

ต่อมาจึงได้มีการออกกฎหมายฉบับแรก เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี คือพระราชบัญญัติ การบัญชี พ.ศ.2482 โดยมีเหตุผลและความมุ่งหมายสำคัญ 3 ประการ คือ

- (1) เพื่อให้การทำบัญชีของผู้ประกอบธุรกิจการค้าและอาชีพต่างๆ เป็นระเบียบอันดี อันจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ประกอบการค้าเอง และประโยชน์ในการติดต่อ ธุรกิจและการเงิน เช่น ทราบผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน โดยถูกต้อง สะดวกต่อการติดต่อการค้า การให้เครดิตและการลงทุน

จอมพล ถนอม กิตติขจร เป็นหัวหน้าคณะปฏิวัติ และได้มีการออกกฎหมายการบัญชีใหม่ โดยยกเลิกกฎหมายการบัญชีเก่าทั้งสองฉบับ คือ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 285 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ.2515 มีเนื้อหา 32 ข้อ โดยที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ ได้ออกมายกเลิกพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าว ฐานะของกฎหมายนี้จึงมีค่าเท่ากับพระราชบัญญัตินั้นเอง เหตุผลของการออกประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้มีว่า

“โดยที่คณะปฏิวัติพิจารณาเห็นว่า ปัจจุบันนี้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการค้าของประเทศ และระบบการบัญชีได้พัฒนาการไปอย่างรวดเร็ว แต่กฎหมายว่าด้วยการบัญชีได้ประกาศใช้มาตั้งแต่ พ.ศ.2482 บทบัญญัติต่างๆ ไม่รัดกุม และเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน สมควรแก้ไขปรับปรุงเสียใหม่ให้เหมาะสม เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจการค้า และเพื่อให้สอดคล้องกับระบบการภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรในปัจจุบัน”

2. สาระสำคัญของประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 285 มีดังนี้คือ

2.1 หน่วยงานที่ควบคุม

ให้มีสำนักงานกลางบัญชีในกรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ เพื่อปฏิบัติการ

